

V této zprávě se vzhledem k zaměření tohoto časopisu soustředíme pouze na sekci lingvistickou.

Nelze přehlédnout, že s přibývajícimi konferencemi se stále zřetelněji profilují jejich témata. To je způsobeno vzrůstajícím zájmem o kognitivní lingvistiku. Právě varšavské lingvistky se zasloužily o etablování kognitivního přístupu k jazyku v českém prostředí.

Příspěvky lingvistické sekce zastřešovalo téma *Obraz člověka v jazyce: tělo, smysly, emoce*. Plenární referáty přednesly významné představitelky polské a české kognitivní lingvistiky Krystyna Waszakowa a Irena Vaňková. První se věnovala perspektivám dalších výzkumů na poli srovnávací sémantiky, druhá, vycházejíc z frazému být v pohodě, představila jednu sondu do dnešního jazykového obrazu světa. K obrazu člověka v jazyce přistupovali všichni referující z různých hledisek. Zamýšleli se nad konceptualizací radosti, viny, pýchy, erotické lásky a smyslů v českém znakovém jazyce, nad obrazem těla v biologii, v lékařském názvosloví a v korejských příslovích. Dalšími tématy byly: barva a barvitost v japonštině, komunikace o přirozeném porodu, stereotypy ve škole, konceptuální metafory v bibli – vše z hlediska kognitivní lingvistiky. Rovněž bylo zastoupeno i etymologické hledisko a kognitivní přístupy v gramatice.

Lze jen doufat, že následující 22. česko-polská konference, konající se na podzim roku 2010 ve Varšavě, přispěje k dalšímu rozvoji kognitivní lingvistiky.

Jasňa Pacovská

42. konference Societas Linguistica Europaea (SLE) v Lisabonu

V týdnu od 9. do 12. 9. 2009 proběhla v Lisabonu 42. konference evropské lingvistické asociace. Letošní ročník měl poněkud jiné a ve výsledku velmi úspěšné uspořádání, které kromě tradiční všeobecné sekce zařadilo nebývalý počet paralelních tematických panelů, z nichž každý měl konkrétního pořadatele. Tento formát umožnil mnohem soustředěnější pozornost ke konkrétním oblastem výzkumu a následně i velmi plodnou a zasvěcenou diskusi v každé sekci. Zvláštní pozornost zaslouží velmi kvalitní a bohatě navštívená dvoudenní (!) sekce nazvaná „Lexical and grammatical modality at work (Jak funguje lexikální a gramatická modalita)“, kterou zorganizoval Bert Cornillie (Katholieke Universiteit Leuven) a Paola Pietrandrea (Universita Roma Tre). Na sekci bylo předneseno 18 referátů (včetně dvou plenárních) a oba dny byly uzavřeny plenární diskusí. Zdá se, že modalita je mezi evropskými lingvisty velmi živým tématem, pojímaným z různých teoretických i aplikovaných perspektiv a s použitím různého jazykového materiálu, vše na základě korpusových zdrojů. Dvoudenní diskuse účastníků vyústily do všeobecného konsensu, že z teoretického hlediska směřuje vývoj ke konstrukčnímu přístupu, který umožňuje přirozenou kombinaci funkčních a kognitivních hledisek, což se při studiu modality ukazuje jako zásadní. Příští ročník SLE se bude konat v září 2010 ve Vilniusu.

Mirjam Fried

Nový časopis Constructions and Frames

Nakladatelství John Benjamins začalo loni vydávat nový časopis, věnovaný konstrukční gramatice a sémantické teorii zvané Frame Semantics. Časopis se jmenuje Constructions

and Frames, redigují ho Kyoko Ohara (Keio University) a Kiki Nikiforidou (University of Athens) a vychází dvakrát do roka; první číslo vyšlo v červenci 2009, druhé v listopadu téhož roku. Teoretickým zaměřením je časopis jedinečný svou orientací na vztah mezi gramatickou strukturou, kognicí a komunikativní bází jazyka. Příspěvky pokrývají široké spektrum výzkumných otázek, které tento vztah nějak pomáhají osvětlit (typologie, gramatikalizační teorie, konverzační analýza, akvizice atd.), včetně studií z příbuzných oborů (např. počítačová lingvistika, lexikografie, psychologie, antropologie). Podrobnosti jsou k nalezení na adrese http://www.benjamins.com/cgi-bin/t_seriesview.cgi?series=CF.

Mirjam Fried

Pražské přednášky z oblasti tlumočení neslyšících

Ve dnech 26.–27. 10. 2009 zavítal na půdu Ústavu českého jazyka a teorie komunikace FF UK v Praze, konkrétně na obor čeština v komunikaci neslyšících vážený tlumočnický Christopher Stone, BSc (Hons), MSc, PhD, představitel Association of Sign Language Interpreters in England, Wales and Northern Ireland. Jedná se o velmi významnou osobnost z oblasti tlumočení pro neslyšící ve Spojeném království. Pro studenty oboru měl připraveny dvě přednášky. První se zabývala velmi zajímavými momenty z historie neslyšících, znakového jazyka a tlumočení pro neslyšící.

Dozvěděli jsme se mnoho faktografických informací z oblasti systémů vzdělávání tlumočnicků ve Velké Británii. Podrobně jsme si přiblížili předměty a vzdělávací oblasti, které musí tlumočníci absolvovat během vysokoškolského studia. Seznámili jsme se s okolnostmi vzniku standardizovaného vzdělávání tlumočnicků a s vývojem akreditací studijních programů pro tlumočnický v posledních patnácti letech. V závěru přednášky byl podán souhrn nejpalčivějších problémů, které se řeší v souvislosti s tlumočením pro neslyšící na vysokých školách. Jen jsme si potvrdili skutečnost, že tyto problémy jsou velmi blízké i českému prostředí. Druhá přednáška se zaměřila na oblast kulturních aspektů tlumočení ze znakového jazyka do jazyka mluveného. Přednášející prezentoval metody tlumočnicků užívané při přípravě na tlumočení s důrazem na respekt ke kulturním odlišnostem komunity neslyšících. V průběhu přednášky jsme se společně zamýšleli nad tématem neslyšících tlumočnicků. Shrnovali jsme základní pravidla spolupráce slyšících a neslyšících tlumočnicků a uvědomili si záležitosti, kterými se slyšící tlumočníci mohou nechat inspirovat v práci tlumočnicků neslyšících.

Obě přednášky byly velmi přínosné a našemu pracovišti se díky nim podařilo navázat velmi vřelou spoluprací.

Nada Dingová

Česká a anglická publikace Stevena Pinkera

V roce 2008 vydalo nakladatelství Academia jako 21. svazek edice GALILEO a edice Mistři vědy český překlad knihy Stevena Pinkera z roku 1999 *Slova a pravidla. Složky jazyka (Words and Rules. The Ingredience of Language)*. Tato kniha generativně orientovaného kognitivního psychologa, který v současné době působí na Harvardské univerzitě (dříve MIT), se detailně věnuje jednomu jazykovému jevu – pravidelným a nepravidelným slovesům